

Starożytne groby obok średniowiecznego zamku

31 lipca 2016

Już prawie trzysta grobów sprzed ok. 2 tys. lat przebadali warszawscy archeolodzy w Czersku (woj. mazowieckie). Właśnie zakończyli dziewiąty sezon badań wykopaliskowych, w czasie którego odkryli unikatową ozdobę wykonaną z brązu.

„Niemał każda miejscowość Czersk kojarzy z zamkiem książąt mazowieckich. Mało kto wie, że na tym terenie ludzie mieszkali już wiele tysięcy lat temu, czego ślady znajdujemy się czasie wykopalisk. Jednym z ciekawszych miejsc jest obszerne cmentarzysko z przełomu er, położone obok średniowiecznej twierdzy” – mówi PAP kierowniczka prac, Katarzyna Watemborska-Rakowska z Działu Epoki Żelaza Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie.

Odkrywane groby pochodzą od II w. p.n.e. po III w. n.e. Wszyscy zmarli zostali spaleni na stosie razem z wieloma przedmiotami (jak sądzą archeolodzy, niezbędnymi w zaświatach), a także z przedmiotami codziennego użytku. Następnie ich spopielone szczątki złożono do grobów, albo w ceramicznych urnach, albo bezpośrednio w zagłębieniu w ziemi.

„Nie spodziewaliśmy się w tym miejscu żadnych śladów po tak dawnej działalności człowieka – cmentarzysko znajduje się na terenach zalewowych Wisły. Rzeka ta przez wieki często zmieniała koryto w tym miejscu” – opowiada Watemborska-Rakowska. Badacze przypuszczają, że w czasach, kiedy ludność sprzed ok. dwóch tysięcy lat chowała swoich zmarłych, teren cmentarzyska mógł być wyspą, łachą lub kępą wiślaną.

W tym roku naukowcom udało się odkryć unikalną ozdobę wykonaną z brązu. To tzw. Knotenring czyli zawieszka w kształcie pierścienia z guzkowatymi wypustkami. „Znalezisko jest wyjątkowe, gdyż jest to jedyny w Polsce tak dobrze zachowany

przedmiot tego typu, pochodzący z kontekstu grobowego” – wyjaśnia badaczka.

W grobach kobiet najczęstszymi znaleziskami są elementy stroju: zapinki brązowe lub żelazne, sprzączki, paciorki z naszyjników, igły, nożyki, prześliki.

Dużą część grobów odkrytych przez warszawskich badaczy stanowią pochówki wojowników. O takim zajęciu mężczyzn mają świadczyć złożone wraz z nimi do grobów umbra, czyli żelazne okucia centralnych części tarcz. Prawie we wszystkich grobach mężczyzn naukowcy znaleźli żelazne groty oszczepów i włóczni. W tym sezonie odkryto miecz jednosieczny.

Zdaniem naukowców bogactwo wyposażenia zmarłych na cmentarzysku w Czersku związane jest z sąsiedztwem Wisły ówczesnego szlaku handlowego. Ich zdaniem ludność mieszkająca w okolicach obecnego Czerska dwa tysiące lat temu i w pierwszych wiekach naszej ery kontrolowała szlak wiślany, ale także wykorzystywała rzekę do kontaktów z rejonami rozciągającymi się na południe i północ, co tłumaczy dużą ilość przedmiotów importowanych odkrywanych w grobach.

Badania wspiera finansowo Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków, Stowarzyszenie Przyjaciół Państwowego Muzeum Archeologicznego i firma DN Aura. Urząd Miasta i Gminy Góra Kalwaria nie tylko dofinansowuje przedsięwzięcie, ale opłacił wykonanie repliki małych charakterystycznych kubeczków, które znajdowane są w grobach czerskiej nekropoli. Pomysłodawcą wykonania replik kubków był czerski oddział Towarzystwa Opieki nad Zabytkami, które jednocześnie dofinansowuje prace badawcze.

„Naczynia te weszły do literatury naukowej jako kubki typu +Czersk+ i stały się jednocześnie... gadżetem reklamowym Miasta i Gminy Góra Kalwaria” – kończy Wateborska-Rakowska.

Źródło: NaukawPolsce.PAP.pl